

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**«ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА
В МИРНИЙ ТА ВОЄННИЙ ЧАС»**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Медсестринство
Навчальний план	2023 р.
Освітній ступінь	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	II MC 31
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра хірургічних дисциплін і невідкладних станів
Викладач курсу	Похмурський В.В., к.мед.н. доцент
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Рік підготовки – 2-й Семестр – 4-й Лекції – 14 год Практичні заняття – 36 год Самостійна робота – 40 год
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Екстрена медична допомога в мирний та воєнний час» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання з вивчення методик надання медичної допомоги пораненим в зоні вогневого конфлікту, стихійного лиха, при променевих та хімічних ураженнях, що дає змогу здійснювати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, планувати лікувальні, реабілітаційні та оздоровчі заходи. Предметом вивчення навчальної дисципліни є методики надання медичної допомоги пораненим в зоні вогневого конфлікту, стихійного лиха, при променевих та хімічних ураженнях, під час надзвичайних ситуацій.
Мета та цілі курсу	Метою викладання навчальної дисципліни є: формування знань, умінь та навичок, необхідних для фахової діяльності; надання медичної допомоги пораненим в зоні вогневого конфлікту, стихійного лиха, при променевих та хімічних ураженнях, під час надзвичайних ситуацій. Основними завданнями вивчення дисципліни є: вивчення методик надання медичної допомоги пораненим в зоні вогневого конфлікту, стихійного лиха, при

променевих та хімічних ураженнях, що дає змогу здійснювати індивідуальний підхід до кожного пацієнта, планувати лікувальні, реабілітаційні та оздоровчі заходи.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

знати:

- керівні документи, що регламентують організацію та проведення підготовки військовослужбовців з тактичної медицини;
- основні завдання та організаційну структуру роти, батареї, батальйону, дивізіону, відповідної бригади;
- функціональні обов'язки санітарного інструктора роти (батареї);
- табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення (до рівня медичного пункту батальйону включно), їх призначення і застосування;
- організацію проведення і засоби санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів в підрозділі, на місці його розташування та у осередках надзвичайних ситуацій;
- основні принципи, правила та алгоритми надання домедичної допомоги в секторі обстрілу, секторі укриття при веденні бойових дій та у міжбойовий період, відповідно до діючих стандартів і протоколів;
- способи відтягування, перенесення, переміщення пораненого з сектору обстрілу в сектор укриття;
- основні принципи сортування поранених та алгоритм його проведення при виникненні санітарних втрат, в т.ч. масових;
- основні принципи медичної допомоги при бойовому стресі, заходи профілактики бойової втоми;
- основи ведення медичної облікової і звітної документації, правила заповнення медичної інформаційної картки;
- методику викладання та тематику занять з підготовки військовослужбовців з тактичної медицини;
- основні завдання медичної служби Збройних сил України у воєнний час;
- основи організації лікувально-евакуаційних заходів у військах;
- основи воєнної патології поранень та уражень;
- завдання та структуру організації Державної служби медицини катастроф, заклади та рухомі формування служби, обсяг роботи санінструктора в складі бригад екстреної медичної допомоги та рятувальних загонів;
- причини виникнення та класифікацію надзвичайних ситуацій, особливості та медико-тактичні характеристики різного виду аварій, стихійних лих;
- принципи захисту населення від вражаючих факторів при застосуванні сучасної зброї, у разі надзвичайних ситуацій, аварій, стихійних лих;
- принципи лікувально-евакуаційного забезпечення населення в системі Державної служби медицини катастроф;
- особливості організації лікувально-евакуаційних заходів в осередках масового ураження;
- одиниці виміру радіоактивності та йонізуючого випромінювання (дозиметричний контроль), клінічну класифікацію променевої хвороби;
- принципи надання медичної допомоги постраждалим внаслідок аварії на радіаційно небезпечних об'єктах;
- типові синдроми отруєнь та обсяг домедичної допомоги при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами, антидоти та їх використання;
- класифікацію та характеристику стихійних лих;
- принципи надання невідкладної допомоги в районі стихійних лих;
- основи організації захисту хворих та персоналу лікувально-профілактичних установ у надзвичайних ситуаціях;
- організацію і засоби санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у надзвичайних ситуаціях;

- умови діяльності медичної служби Збройних сил у сучасній війні;
- організацію харчування військовослужбовців на принципах аутсорсингу;
- уражаючу дію сучасної зброї;
- величину та структуру імовірних санітарних втрат у зоні локальних бойових дій;
- загальну організацію медичного забезпечення військ у воєнний час;
- екологічну обстановку на території України, регіону та імовірні аварії й катастрофи;
- практику проведення пошукових та аварійно-рятувальних робіт службами екстреної допомоги в інших країнах;
- досвід роботи служби екстреної медичної допомоги під час ліквідації наслідків великомасштабних надзвичайних ситуацій різного походження;

вміти:

- застосовувати табельні індивідуальні та групові засоби медичного оснащення;
- організувати та надавати домедичну допомогу пораненим та ураженим в обсязі наведених у стандарті алгоритмів, застосовуючи наявні медичні засоби в умовах бойової обстановки;
- організувати медичне забезпечення роти в різних видах бойових дій;
- організувати та забезпечувати відтягування, перенесення, переміщення пораненого різними способами із сектору обстрілу в сектор укриття (евакуації);
- організувати завантаження та розвантаження поранених і уражених в санітарний транспорт;
- організувати та забезпечувати витягування поранених і уражених із бойових транспортних засобів;
- організувати та проводити сортування поранених при виникненні санітарних втрат (в т.ч. масових);
- надавати домедичну допомогу при бойовому стресі, проводити профілактику бойової втоми, посттравматичного стресового розладу;
- заповнювати та вести облікову і звітну документацію, медичну інформаційну картку;
- визначати характер і ступінь тяжкості поранень та уражень ядерною, хімічною і біологічною (бактеріологічною) зброєю;
- організувати та проводити заняття з підготовки військовослужбовців роти (батареї) з тактичної медицини;
- проводити санітарно-гігієнічні і протиепідемічні заходи у підрозділі (у місці його розташування та при переміщенні);
- надавати домедичну та долікарську допомогу пораненим і ураженим в умовах бойової обстановки;
- організувати медичне забезпечення роти та батальйону в різних видах бойових дій;
- надавати домедичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний та воєнний час;
- користуватися засобами індивідуального і колективного захисту, а також засобами індивідуального медичного оснащення;
- проводити медичне сортування та евакуацію потерпілих в осередках масового ураження;
- працювати з приладами хімічної розвідки та дозиметричного контролю;
- проводити санітарну (спеціальну) обробку потерпілих та об'єктів навколишнього середовища в осередках хімічного, радіаційного і бактеріологічного ураження;
- надавати домедичну допомогу в разі отруєння сильнодіючими отруйними речовинами; працювати в складі бригад і загонів екстреної медичної

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>допомоги в осередках масового ураження.</p> <p>ПРН 1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.</p> <p>ПРН 2. Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.</p> <p>ПРН 3. Володіти спеціалізованими уміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>ПРН 4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ПРН 5. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, оцінювати результати роботи колективу.</p> <p>ПРН 6. Розробляти та впроваджувати плани професійної діяльності, виявляти професійні проблеми і знаходити шляхи їх конструктивного розв'язання.</p> <p>ПРН 7. Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.</p> <p>ПРН 8. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення, діагностувати хвороби цивілізації.</p> <p>ПРН 9. Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.</p> <p>ПРН 11. Розуміти особливості фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів і враховувати їх у медсестринській практиці.</p> <p>ПРН 12. Виявляти зв'язок патогенезу захворювань з клінічними проявами та результатами додаткових досліджень.</p> <p>ПРН 13. Збирати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для розв'язання складних задач у сфері медсестринства, зокрема у науковій та професійній літературі, базах даних.</p> <p>ПРН 14. Розуміти принципи сімейно-орієнтованої медицини і застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 16. Приймати ефективні рішення з питань професійної діяльності у сфері медсестринства, у тому числі в умовах невизначеності; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності</p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології</p> <p>Під час занять здобувачі освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять</p> <p>Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p>

Політика дедлайну

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

СТРУКТУРА КУРСУ**ТЕМИ ЛЕКЦІЙ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про екстрену медичну допомогу	2
2	Особливості ТЕМД в мирний та воєнний час	2
3	Принципи базової та спеціалізованої підтримки життя	2
4	Комплектація медичних засобів порятунку	2
5	Медична допомога в зоні небезпеки	2
6	Медична допомога в зоні умовної небезпеки	2
7	Екстремальна медицина	2
Разом:		14

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні функції медичної служби у мирний та воєнний час	4
2	Забезпечення базової та спеціалізованої підтримки життя	4
3	Етапи надання допомоги пораненим у військово-польових умовах	4
4	Умови діяльності медичної служби в оборонному бою	4
5	Невідкладна медична допомога в зоні небезпеки	4
6	Невідкладна медична допомога в зоні умовної небезпеки	4
7	Медична допомога в надзвичайних ситуаціях	4
8	Медична допомога в надзвичайних ситуаціях (продовження)	4
9	Модульний контроль 1. Екстрена медична допомога в мирний та воєнний час	4
Разом:		36

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Уражуюча дія сучасної зброї та характеристика санітарних втрат	3
2	Основи організації забезпечення медичним майном і технікою у воєнний час	3
3	Особливості хімічної зброї. Характеристика осередку хімічного зараження	3
4	Алгоритм допомоги при ураженні бойовими отруйними речовинами	3
5	Завдання та основи протиепідемічного захисту військ	3
6	Особливості мінно-вибухової травми	3
7	Характеристика ядерної зброї. Радіаційні ураження	3
8	Організація екстреної медичної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях	3

9	Система лікувально-евакуаційного забезпечення населення в надзвичайних ситуаціях	3
10	Аварії на АЕС і радіаційно-небезпечних об'єктах	3
11	Транспортні катастрофи	3
12	Хіміко-технологічні катастрофи	3
13	Організація та проведення аварійно-рятувальних в районах стихійних лих	2
14	Принципи розподілу поранених при евакуації в умовах тактичної екстреної медичної допомоги	2
Разом:		40

Література для вивчення дисципліни	<p>Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тактична допомога пораненим на полі бою. Курс бойового медика. – КНТ, 2023. - 112 с. 2. Ляпа М.М., Шищук В.Д., Редько С.І. Тактична медицина. – Скіф, 2022. – 176 с. 3. ТССС Guidelines 2021 - Клінічні рекомендації 2021 (Ukr). 4. Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Калашченко С.І. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях. – Скіф, 2023. – 216 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коқун О.М., Мороз В.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О. Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій. – ЦУЛ, 2023. – 92 с. 																																
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному <i>практичному занятті</i> з обов'язковим виставленням оцінки за результатами практичної роботи, фронтального індивідуального опитування та тестового контролю.</p> <p>Форма діагностики рівня підготовки студентів: письмова, усна.</p> <p>Засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести, ситуаційні завдання, муляжі, медичне обладнання, відеоматеріали та ін.</p> <p>Підсумковий контроль: диф. залік.</p>																																
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Під час навчального процесу будуть використовуватися: лекції, презентації, дискусії, індивідуальні дослідження тощо.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE.</p> <p>Лекції та практичні заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).</p>																																
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;</p>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																				
Модуль 1																																	
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																												
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																								

СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до диф. заліку

1. Способи наближення до поранених на полі бою.
2. Способи відтягування поранених і винесення їх з поля бою в укриття.
3. Способи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі на полі бою.
4. Способи накладання асептичної пов'язки при пораненнях кінцівок, живота, грудної клітки.
5. Способи накладання оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
6. Тимчасова іммобілізація кінцівок з використанням пов'язок і підручних засобів.
7. Способи штучної вентиляції легенів.
8. Завдання МПБ в оборонному і наступальному боях.
9. Особовий склад і оснащення МПБ.
10. Організація роботи МПБ в оборонному та наступальному боях.
11. Перелік заходів долікарської допомоги.
12. Контроль за накладеним турнікетом.
13. Інгаляція кисню за допомогою інгаляторів КТ-3М, КІ-4.
14. Штучна вентиляція легенів за допомогою апарата ДП-10.
15. Транспортна іммобілізація при травмі кінцівок, голови, хребта, тазу
16. Патогенез травматичного шоку.
17. Клінічні ознаки шоку.
18. Зміст заходів першої медичної допомоги при травматичному шоку на полі бою.
19. Зміст протишоккових заходів на МПБ.
20. Основні патогенетичні чинники синдрому тривалого роздавлювання тканин (СТРТ).
21. Перша медична допомога при СТРТ.
22. Долікарська допомога при СТРТ.
23. Характеристика термічних опіків за глибиною ураження.
24. Польові методи визначення площі термічних опіків.
25. Патогенез опікової хвороби.
26. Особливості термічних опіків від запалювальних сумішей.
27. Перша медична допомога при термічних опіках.
28. Долікарська допомога при термічних опіках.
29. Механізм розвитку променевого уражень.
30. Види радіаційних уражень.
31. Клінічна характеристика гострої променевої хвороби.
32. Перша медична допомога при первинній променевій реакції.
33. Долікарська допомога при первинній променевій реакції.
34. Класифікація бойових отруйних речовин (ОР).

	<ol style="list-style-type: none">35. Клінічна картина ураження ФОР.36. Клінічна картина ураження ОР шкірнонаривної дії.37. Клінічна картина ураження ОР загальноотруйної дії.38. Клінічна картина ураження ОР задушливої дії.39. Перша медична допомога при ураженнях ФОР.40. Перша медична допомога при ураженнях ОР шкірно-наривної дії.41. Перша медична допомога при ураженнях ОР загальнотоксичної дії.42. Перша медична допомога при ураженнях ОР задушливої дії.43. Принципи лікувально-евакуаційного забезпеченні44. Основна мета й організаційні основи лікувально-евакуаційного забезпечення населення.45. Медичне сортування потерпілих, види, мета
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.